

Nick dla świętego Wacława. Jakie przezwisko by mu nadali?

1. Uzupełnij zdanie, w którym oceń, jaki związek mają zdjęcia w prezentacji z tematem lekcji:

Fotografia i monety są powiązane z tematem...

28 września to dzień wolny. Idziesz na uroczystości św. Wacława i chcesz wziąć udział w konkursie o najlepsze przezwisko dla św. Wacława. Aby otrzymać nagrodę, będziesz najpierw musiał dowiedzieć się czegoś o św. Wacławie.

2. Uporządkuj następujące wydarzenia chronologicznie.

Wydarzenie	Kolejność (1 – 6)
Czescy książęta mieli napięte stosunki z państwem wschodniofrankijskim (na terenach dzisiejszych Niemiec).	
Spory polityczne odnośnie opłaty za pokój dla Henryka Ptasznika mogły być powodem, dlaczego został Wacław zamordowany przez swego brata Bolesława (zgodnie z tradycją 28 września 935).	
Wacław z rodu Przemyślidów przejął władzę w księstwie przed około 1100 laty, w latach dwudziestych X wieku (ok. 920 rok).	
Władca państwa wschodniofrankijskiego Henryk Ptasznik rozpoczął kampanię wojskową przeciwko księstwu czeskiemu i przeciwko Wacławowi w 929 roku.	
Święty Wacław stał się patronem, czyli symbolicznym obrońcą państwa czeskiego.	
Książę Wacław postanowił ustąpić Henrykowi i nie walczyć. Zdecydował się płacić tzw. opłatę za pokój – dużą ilość srebra i zwierząt.	

5–10 min. – KONTEKSTUALIZACJA: uczniowie powinni uszeregować wydarzenia według podpowiedzi w tekście (daty, logiczne powiązania). Można pracować w parach. Nauczyciel reaguje na odpowiedzi. Kluczowe jest zrozumienie pojęć „opłata za pokój” oraz „państwo wschodniofrankijskie na terenach Niemiec”. Bez tego nie będą mogli pracować ze źródłami.

Ze względu na czas można przeczytać, uczniowie tylko uzupełniają cyfry.

3. Na podstawie informacji z poprzedniego ćwiczenia zaznacz prawda (P) czy fałsz (F):

	P	F
Państwo wschodniofrankijskie znajdowało się na terenach Niemiec.		
Wacław pokonał Henryka Ptasznika militarnie.		
Opłatę za pokój płacił Wacław wschodniofrankijskiemu władcy.		

3 min. – KONTEKSTUALIZACJA: jeszcze jedno szybkie upewnienie się i zapamiętanie. Nauczyciel czyta zdania, a uczniowie szybko zaznaczają. Można opuścić.

4. Przeczytaj pierwsze źródło: część legendy o tym, jak mnisi postrzegali Wacława w średniowieczu.

Był wierny i mądry, prawdomówny, podczas podejmowania decyzji sprawiedliwy (1). Także burzył więzienia i niszczył szubienice. Był pełen współczucia dla dzieci, które straciły rodziców. Pocieszał matki, które straciły małżonków i pocieszał rannych. Głodujących karmił, spragnionych poił, nagich ubierał w swoje szaty. Odwiedzał chorych, grzebał martwych, gości i cudzoziemców uprzejmie przyjmował jak swoich krewnych. Służył kapłanom (2), zdesperowanym wskazywał drogę prawdy. Był pokorny, cierpliwy, łagodny i pełny miłości. Nigdy nie użył przemocy i nic nie ukradł. Chodził ubrany w szorstką, niewygodną koszulę z końskiego włosia. Na taką koszulę ubierał wspaniałą królewską szatę. (3) Nie przestawał dziękować Bogu i modlił się do niego.

Źródło: Crestente fide Christiana (Kiedy rosła wiara chrześcijańska) zredagowano.

5-10 min. – PIERWSZE ŹRÓDŁO: tekst jest zredagowany tak, aby uczniowie mogli go zrozumieć. Ponownie nauczyciel może przeczytać, np. u uczniów ze słabszą umiejętnością czytania lub w przypadku braku czasu.

Kluczowa jest gloryfikacja Wacława. Nauczyciel może tematyzować intencje średniowiecznych mnichów, ukazując Wacława jako „bohatera chrześcijańskiego”. Uczniowie następnie napiszą przezwisko w punkcie 6.

5. Zaznacz, które z pogrubionych części tekstu odpowiada twierdzeniu:

Mnisi opisywali, że swoje ciało dręczył odzieniem z końskiego włosia i w ten sposób nieustannie wyrażał swoją wiarę w Boga.	1 2 3
Mnisi potrzebowali zaakcentować, że miał doskonałe relacje z kościołem.	1 2 3
Mnisi podkreślali chrześcijańskie cechy Wacława - jak mądrość, prawdomówność i poczucie sprawiedliwości.	1 2 3

6. Zapisz, jakie przezwisko, według Ciebie, mnisi nadaliby Wacławowi.

Mnisi nadali by Wacławowi przezwisko:

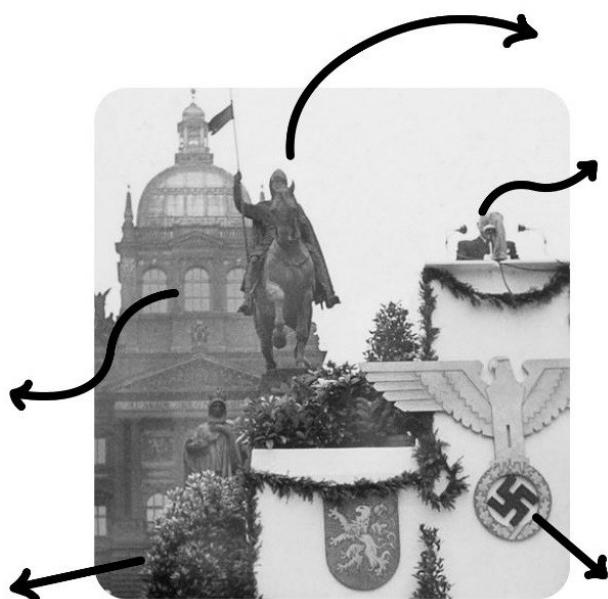
7. Uzyskaj informacje z filmu wideo i tekstu o tym, jak św. Wacław był postrzegany przez nazistów w czasie okupacji Czechosłowacji. (Film wideo: **Dějiny udatného českého národa – Protektorát**)

Podczas drugiej wojny światowej w latach 1939-1945 była część dzisiejszych terenów Republiki Czeskiej zajęta (okupowana) przez Niemcy nazistowskie. Tereny te zostały przez nazistów nazwane protektorem, terenami pod ochroną. W ten sposób chcieli Czechom pokazać, że choć są podporządkowani okupantowi, to jest tak tylko dla ich własnego dobra i mogą także mieć swój rząd. Naziści postanowili wykorzystać historię św. Wacława do usprawiedliwienia okupacji.

5-10 min. – DRUGIE ŹRÓDŁO: tutaj bywa problem z kontekstualizacją u siódmoklasistów, (choć przerabiali to w nauce o kraju.) Można skorzystać z filmu wideo „Dějiny udatného českého národa – Protektorát” albo tekst przeczytać.

Przed wszystkim chodzi o to, aby akcentować zamiar nazistów w punkcie C. Naziści nadużyli historii św. Wacława, aby usprawiedliwić dominację nad Czechami. Chcieli wmówić Czechom, że już św. Wacław podporządkował się Niemcom i dlatego powinni się cieszyć z tego, że są okupowani. Dla uczniów jest to często trudne.

8. Uzupełnij litery A – E do strzałek na zdjęciu.

A. Znak nazistowskich Niemiec;

B. Muzeum Narodowe;

C. Mówca oznajmia, że już święty Wacław zrozumiał, że ziemie czeskie powinny być podporządkowane Niemcom, czego dowodem jest fakt, że ten obrońca ziem czeskich w przeszłości podporządkował się niemieckiemu władcy Ptasznikowi. Płacił przecież opłatę za pokój;

D. Posąg świętego Wacława patrona ziem czeskich;

E. Plac Wacława.

Parada wojskowa z okazji 1. rocznicy protektoratu (15 marca 1940 r.)

Źródło: Česká televize

9. Napisz, jakie przezwisko nadaliby Wacławowi naziści.

Naziści nadaliby mu przezwisko

10. Uzasadnij możliwe przezwiska św. Wacława i głosuj na najlepsze.

OKRES HISTORYCZNY	AUTOR	PRZEZWISKO	DLACZEGO TAK BY GO NAZWALI?
X wiek (średniowiecze)	mnisi		
1939-1945	naziści		
współczesność	ja		

5-10 min. – Końcowa odpowiedź i głosowanie. Oceniamy trafność „przezviska” oraz uzasadnienie w przypadku pierwszych dwu wierszy tabelki (4 punkty). Chodzi o umiejętność patrzenia na problem historyczny z punktu widzenia „ÓWCZESNEJ PERSPEKTYWY” (Dobové perspektivy). W trzecim wierszu ma za cel dostosowanie tematu do aktualnej sytuacji, czyli nadanie „nicku” z dzisiejszego punktu widzenia.

Polecenia dla oceny końcowej – uczniowie w parach uzgodnią, które z „przezvisk” jest najlepsze dla św. Wacława. Nauczyciel zapisuje propozycje na tablicy. Każdy uczeń ma jeden głos. Mogą głosować przez podniesienie ręki. Które przezwisko zwycięży?